

ТА'LIMDA AKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Quvondiqova Shoxista Komiljonovna

Navoiy viloyati Navbahor tumani XTBga qarashli 10-umumta'lim maktabi

Kimyo fani o'qituvchisi

Nurmamatova Sitora Akram qizi

Navoiy viloyat Navbahor tumani XTBga qarashli 10- umumta'lim maktabi

Geografiya fani o'qituvchisi

Jo'rayeva Gulnoza G'ayratovna

Navoiy viloyat Navbahor tumani XTBga qarashli 10- umumta'lim maktabi

Geografiya fani o'qituvchisi

Sadullayeva Zebo Zoyir qizi

Navoiy viloyat Uchquduq tuman MTBga qarashli 12-DMTT Tarbiyachisi

Annotatsiya: O'qituvchining o'yin jarayoniga rahbarlik qilishi metodikasini egallagan bo'lishi o'yinlarni muvaffaqiyatli o'tkazishning asosiy sharti hisoblanadi. Maktabish amaliyotiga AKT-texnologiyalarini joriy etish muammolari.

Kalit so'zlar: Milliy, zamonaviy, tashkilotlarda, yordamchisi, xodimlar vazifalari, ijtimoiy v.h

Maktabda ish amaliyotiga AKT-texnologiyalarini joriy etish muammolari.

"O'yinlar va vazifalarda informatika" qo'shimcha ta'lim xizmati.

Zamonaviy jamiyat ta'lim tizimiga tobora ortib borayotgan talablarni hisobga olgan holda, ta'lim sifatini oshirish va ta'lim jarayonini axborotlashtirish o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni uzoq vaqtdan beri tan oldi.

Maktab jamiyatning bir bo'lagi bo'lib, u bir tomchi suvdek butun mamlakatdagi kabi muammolarni o'zida aks ettiradi. Shuning uchun o'quv jarayonini shunday tashkil etish juda muhimki, bola o'qish davomida faol, ishtiyoqli va o'qishga qiziqadi. [ta'lim faoliyati](#). An'anaviy o'qitish usullari va zamonaviy metodlar uyg'unligi o'qituvchiga bu qiyin vazifani hal qilishda yordam beradi. [axborot texnologiyalari](#), shu jumladan kompyuterlar.

Axborotlashtirish bugungi kunda ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning asosiy usullaridan biri sifatida qaralmoqda. Bu nafaqat muhandislik va texnologiyaning rivojlanishi bilan, balki, birinchi navbatda, axborot jamiyatining rivojlanishi bilan bog'liq bo'lgan o'zgarishlar, bunda asosiy qadriyat axborot va u bilan ishlash qobiliyatidir. shaxsni shakllantirishga hissa qo'shadigan loyihalar va dasturlar. [zamonaviy jamiyat](#). Pedagoglar jamoasining asosiy maqsadi har bir bolaning

qobiliyatini aniqlash va rivojlantirish, mustahkam asosiy bilimlarga ega va zamonaviy hayot sharoitlariga moslasha oladigan shaxsni shakllantirish uchun sharoit yaratishdir. Ta'limni axborotlashtirishga ushbu maqsadga erishishning muhim vositalaridan biri sifatida qarash kerak. Bu ta'lim tizimini modernizatsiyalash jarayonining bosqichlarini belgilovchi bir qator ketma-ket vazifalarni: texnik jihozlash, didaktik vositalarni yaratish, o'qitishning yangi texnologiyalarini ishlab chiqish va hokazolarni hal etishni nazarda tutadi.

Jamiyatni axborotlashtirish kundalik hayot amaliyotini sezilarli darajada o'zgartirdi. Biz o'qituvchilar esa zamon bilan hamnafas bo'lishimiz, bolaga yangi texnologiyalar olamiga yo'l ko'rsatuvchi bo'lishimiz kerak.

AKT nima?

«**Axborot texnologiyalari**- bu axborot resurslari bilan ishlash usullari va vositalari, o'rganilayotgan ob'ekt haqida yangi ma'lumotlarni olish uchun ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va uzatish usullari haqidagi bilimlar to'plami "(I.G. Zaxarova).

Axborot texnologiyalari axborot bilan ishlashda maxsus usullar, dasturiy va texnik vositalar (kino, audio va video asboblar, kompyuterlar) qo'llaniladigan pedagogik texnologiyadir.

Axborot va kompyuter texnologiyalari shaxsga yo'naltirilgan [pedagogik texnologiyalar](#). Binobarin, ular ta'limga tabaqalashtirilgan va individual yondashuv tamoyillarini amalga oshirishga hissa qo'shadilar.

Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)- axborotni qayd etish, unga ishlov berish va axborot almashinuvini (uzatish, tarqatish, oshkor qilish) ta'minlovchi texnologiyalar majmuasi.

Maktab yoshdagi bolalarni rivojlantirishda AKTdan foydalanishning ahamiyati.

Bugungi kunda axborot texnologiyalari ota-onalar, o'qituvchilar va mutaxassislarning erta ta'lim sohasidagi imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Zamonaviy kompyuterdan foydalanish imkoniyatlari imkon beradi bolaning qobiliyatlarini rivojlantirishni eng to'liq va muvaffaqiyatli amalga oshirish.

An'anaviy texnik o'qitish vositalaridan farqli o'laroq, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bolani nafaqat katta hajmdagi tayyor, qat'iy tanlangan, to'g'ri tashkil etilgan bilimlar bilan to'ldirishga, balki erta bolalik davrida juda muhim bo'lgan intellektual, ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga imkon beradi. - mustaqil ravishda yangi bilimlarni egallash qobiliyati.

Kompyuterning bir vaqtning o'zida matn, grafik, ovoz, nutq, video ko'rinishidagi ma'lumotlarni takrorlash, ma'lumotlarni eslab qolish va katta tezlikda qayta ishlash qobiliyati mutaxassislarga bolalar uchun barcha mavjud o'yinlardan tubdan farq

qiladigan yangi faoliyat vositalarini yaratishga imkon beradi. o'yinchoqlar. Bularning barchasi uzluksiz ta'limning birinchi bo'g'ini bo'lgan maktabgacha ta'limga sifat jihatidan yangi talablar qo'yadi, uning asosiy vazifalaridan biri bu bolaning shaxsiyatini boyitilgan rivojlantirish salohiyati.

Shu bois maktabgacha ta'lim va tarbiya tizimiga axborot texnologiyalarini joriy etish zarur.

Amaliyot shuni ko'rsatdiki, bir vaqtning o'zida bolalarning darslarga qiziqishi sezilarli darajada oshadi, bilim qobiliyatlari darajasi oshadi.

Tushuntirish va mustahkamlashning yangi noodatiy usullarini, ayniqsa o'yin shaklida qo'llash bolalarning ixtiyoriy diqqatini oshiradi, ixtiyoriy diqqatni rivojlantirishga yordam beradi. Axborot texnologiyalari shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni ta'minlaydi. Kompyuterning imkoniyatlari ko'rib chiqish uchun taklif qilinadigan materiallar miqdorini oshirishga imkon beradi. Bundan tashqari, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun bir xil dastur material ko'p marta takrorlanishi kerak va taqdimot shakllarining xilma-xilligi katta ahamiyatga ega.

Sinfdan tashqari [komputer o'yinlari](#) bolalarning bilimlarini mustahkamlashga yordam berish; aqliy rivojlanishida tengdoshlaridan oldinda yoki orqada qolgan bolalar bilan individual darslarda foydalanish mumkin; intellektual faoliyat uchun zarur bo'lgan aqliy qobiliyatlarni rivojlantirish uchun: idrok, e'tibor, xotira, fikrlash, nozik vosita mahoratini rivojlantirish.

Kompyuter dasturlari mustaqillikka o'rgatadi, o'z-o'zini nazorat qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Yosh bolalar vazifalarni bajarishda ko'proq yordam va ularning harakatlarini bosqichma-bosqich tasdiqlashni talab qiladi va avtomatlashtirilgan to'g'rilikni nazorat qilish o'qituvchining boshqa bolalar bilan parallel ishlash uchun vaqtini bo'shatadi.

Kompyuter o'yin orqali bolaning hayotiga kirishi mumkin. O'yin amaliy fikrlash shakllaridan biridir. O'yinda bola o'z bilimi, tajribasi, taassurotlari, o'yinning ijtimoiy shaklida namoyon bo'lgan harakat usullari, o'yinlarning semantik sohasida ma'no kasb etadigan o'yin belgilari bilan ishlaydi. Bola o'yinning semantik sohasida neytral (ma'lum bir darajaga qadar) ob'ektni o'yin ma'nosi bilan ta'minlash qobiliyatini kashf etadi. Aynan shu qobiliyat kompyuterni maktabgacha yoshdagi bolaning o'yiniga o'yin vositasi sifatida kiritish uchun asosiy psixologik asosdir.

Kompyuter vositalari bilan boyitilgan maktabgacha yoshdagi bolaning o'yin faoliyati jarayonida aqliy neoplazmalar paydo bo'ladi (nazariy fikrlash, rivojlangan tasavvur, harakat natijasini bashorat qilish qobiliyati, [dizayn fazilatlarini](#) fikrlash va boshqalar), bu bolalarning ijodiy qobiliyatlarini keskin o'sishiga olib keladi.

Maktab yoshdagi bolalarni o'qitishning an'anaviy shakllari bilan taqqoslaganda, kompyuter bir qator afzalliklarga ega:

kompyuter ekranida ma'lumotni o'ynoqi tarzda taqdim etish katta sabab bo'ladi qiziqish;

olib yuradi obrazli maktabgacha yoshdagi bolalar uchun tushunarli ma'lumotlar turi;

harakatlar, tovush, animatsiya uzoq vaqt davomida o'ziga jalb qiladi Diqqat bola; muammoli vazifalar, bolani kompyuterining o'zi tomonidan ularni to'g'ri hal qilishga undash rag'batdir [kognitiv faoliyat](#) bolalar;

imkon beradi individuallashtirish o'rganish;

bola tartibga soladi hal qilinishi kerak bo'lgan o'yin o'rganish vazifalarining tezligi va soni;

kompyuterda o'z faoliyati davomida maktabgacha O'qituvchi oladi o'ziga ishonch, bunda u ko'p narsani qila oladi;

imkon beradi simulyatsiya qilish kundalik hayotda ko'rish mumkin bo'lmagan bunday hayotiy vaziyatlar (raketa parvozi, suv toshqini, kutilmagan va g'ayrioddiy ta'sirlar);

kompyuter juda "sabrlil", hech qachon bolani xafa qilmang xatolar uchun, lekin uni o'zi tuzatishini kutadi.

Qayerda AKT texnologiyalaridan foydalanish mumkin? [maktab?](#)

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'limni kompyuterlashtirish samaradorligi amaliy pedagogik sifatga bog'liq [dasturiy vositalar](#), ta'lim jarayonida ulardan oqilona va mohirlik bilan foydalana bilishdan. Axborot va kompyuter texnologiyalari o'qituvchining o'quv ishlarida ham, o'quv jarayonida ham qo'llanilishi mumkin [uslubiy ish](#) maktabgacha ta'lim muassasasi, shuningdek, Maktab faoliyatini ommalashtirish sifatida ota-onalar, jamoatchilik bilan hamkorlik qilish.

O'quv jarayonida AKTdan foydalanish.

Bolalarni o'rganish va rivojlantirish uchun kompyuterdan foydalanish [maktabgacha yosh](#) mumkin shartli ravishda bevosita va bilvosita bo'linadi.

1. Vositachilik bilan ta'lim va rivojlanish

a) Foydalanish [global tarmoq](#) Internet

Zamonaviy ta'limni Internet resurslarisiz tasavvur qilish qiyin. Internet ta'lim xizmatlari uchun katta imkoniyatlarga ega. Elektron pochta, qidiruv tizimlari, elektron konferentsiyalarga aylanmoqda [ajralmas qismi](#) zamonaviy ta'lim. Internetda siz erta ta'lim va rivojlanish, innovatsion maktablar va bolalar bog'chalari, xorijiy muassasalar haqida ma'lumot olishingiz mumkin. [erta rivojlanish](#) ta'lim sohasidagi yetakchi mutaxassislar bilan aloqa o'rnatish.

Shuning uchun, [o'tgan yillar](#) Internet nafaqat maktabda, balki maktabgacha ta'limda ham keng miqyosda joriy etilmoqda. Raqam ortib bormoqda [axborot resurslari](#) bolalarni tarbiyalash va rivojlantirishning barcha sohalarida.

Internet haqiqatan ham o'quv jarayonida foydalanish uchun mavjud bo'lib bormoqda. Tarmoq elektron resurslari taqdim etayotgan imkoniyatlar maktabgacha ta'lim tizimida faoliyat yuritayotgan mutaxassislar uchun dolzarb bo'lgan qator vazifalarni hal etish imkonini beradi.

Birinchidan, bu [qo'shimcha ma'lumot](#), qaysidir sabablarga ko'ra bosma nashrda yo'q.

Ikkinchidan, bu turli xil tasviriy materiallar, ham statik, ham dinamik (animatsiyalar, video materiallar).

Uchinchidan, axborot jamiyatida tarmoq elektron resurslari yangi uslubiy g'oyalar va yangi didaktik qo'llanmalarni tarqatishning eng demokratik usuli bo'lib, ularning yashash joyi va daromad darajasidan qat'i nazar, metodist va o'qituvchilar foydalanishi mumkin.

Internet-resurslardan foydalanish maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'quv jarayonini ma'lumotli, qiziqarli va qulay qilish imkonini beradi. O'qituvchini darsga tayyorlash, yangi metodlarni o'rganish, ko'rgazmali qurollarni tanlashda elektron resurslar ko'rinishidagi axborot-metodik ta'minotdan foydalanish mumkin.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Salomova R.S. «Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati» T.: 2014.
2. Maxkamdjonov K.M. Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi. Nuriddinova M.M. «Maktabgacha ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya yo'riqchilari uchun me'yoriy hujjatlar majmui». -T.: "Muxarrir", 2013.
3. Fayzullayeva M. va boshq. "Sog' tanda-sog'lom aql". T.: 2014
4. Usmonxo'jayev T. va boshq. "500 harakatli o'yinlar". -T.: "Yangi asr avlodi", 2014.